

Eva Brunne; Biskop Stockholms stift

Inledning vid konferensen:

Vänd mot Guds framtid – kyrka i ord och handling

Nätverket Framtiden bor hos oss – Flemingsberg 9/11-11

Det var här det började

Så roligt att mötas här. För det var här i Flemingsbergs kyrka som nätverkan- det började för oss i Stockholm. En liten tapper skara satt ett par rum bort här i kyrkan och formade nätverket "församlingar med låg kyrkotillhörighet". Vi var medarbetare i församlingar som hade stor andel icke-medlemmar. Därför nam- net. Det andades en del uppgivenhet. Ganska snart hittade vi församlingar i Gö- teborg och sedan Malmö och vi piggnade till. Kände att vi inte var ensamma, att vi kunde göra något tillsammans. Inte bara stötta varandra i det sorgliga faktum att vi hade få medlemmar. Snart hette nätverket "församlingar med hög poten- tial". Vilket lyft och vilken förändring i stolthet och attityd. När så ytterligare ett namnbyte skedde och det blev "framtiden bor hos oss", blev kraften riktigt synlig och tydlig.

Ett riktigt och viktigt skifte från underläge och inriktning på att stödja varandra, till att se och känna vad vi kunde bidra med. Inte bara i de områden där vi arbetade, men också in i kyrkan som helhet. Vända mot Guds framtid gick vi rakryggade tillsammans – i tro, med tillit. Och nu är vi här – igen!

Härifrån ska vi visa, reflektera över vad det är att vara kyrka i vår tid. För det finns ingen annan tid att vara kyrka i – för oss. Det handlar om teologi. Det handlar om kyrkosyn. Det handlar om församlingssyn. Grunden är Jesus Kristus och att göra honom känd. Den grunden ger oss uppdraget att vara kyrka. Det måste vi ha med oss i varje samtal. I mötet mellan vår bild av oss själva och de förväntningar som finns på oss som kyrka. I det mötet blir vi kyrka i vår fulla kapacitet.

Först något om kyrkan – den kyrka som vi är och ska vara

Vi är en evangelisk-luthersk kyrka med tydliga rötter, och med tänkandet att vi lever i en ständig reformation. Re-formation betyder omformning. Förändra det som varit utan att överge historia och rötter. Vad är det att vara kyrka idag? Det är en viktig evangelisk-luthersk fråga. Den frågan fick våra föregångare ställa för 50 år sedan och deras föregångare fick ställa den för 100 år sedan. För ingen kan leka luthersk kyrka så som den såg ut på 1500-talet. Luthers tid var en annan. Och ingen kan leka kristen kyrka så som den såg ut när Paulus trampade marken (även om det finns en del som menar att det är möjligt). Paulus tid var en an- nan. Vi kan ställa frågor kring hur de levde kristen tro och tänka: Hur skulle de ha agerat idag? Just det är vår uppgift som kyrka.

Om Jesus eller Paulus eller Martin Luther hade mött sakernas tillstånd i Eriksfält och Västra Skrävlinge, Bergsjön eller Angered, Vårby Gård eller Kista. Vad hade de

sagt och gjort? Vikande medlemssiffror, flerspråkiga gudstjänster, bristande ekonomiska möjligheter, strukturutredning. Allt detta hade Jesus, Paulus och Luther ingen aning om, men de hade stora aningar om ett förhållningssätt. Paulus visste att han måste lära känna församlingarna där kring Medelhavet för att det skulle vara möjligt att ge dem råd. Luther visste att människor behövde kunna tyda och tolka själva. Därför översatte han Bibeln till tyska. Jesus hade kunnat hålla en föreläsning om moral för kvinnan som han mötte i Sykar, men han satte sig ner och samtalade: Hur är det för dig? Vad vill du att jag ska göra för dig. En luthersk kyrka om-formas utifrån tid och människor. Inte för att den är populistisk utan för att den är en evangelisk-luthersk kyrka. Det finns ingen annan tid att vara kyrka i än nu.

Något om stoltheter

Jag ät stolt över att tillhöra en nyfiken och orädd kyrka med kristna människor som sticker ut näsan och formar orden när människovärde sätts ur spel. Människor som i flyktingarbete, i nedskärningar vill och vågar tala tydligt om Jesus Kristus. Det är ju i den tron som vi hämtar grund och näring för det som måste ske. Det är vår måttstock när människor far illa. När Barnkonventionen firade tjugo år och det samma helg var manifestationer kring asylpolitiken, då brann det utanför en flyktingförläggning för ensamkommande barn i Hököpinge. Där fanns en församling med människor som sa: vi acceperar inte detta.

Jag är stolt över att tillhöra en kyrka och en kristen gemenskap som stödjer människor och påtalar brister. Vi gör det utifrån vårt missionsuppdrag som började när Jesus trädde fram i synagogan i Nasaret och läste ur profeten Jesajas bok: Herrens Ande är över mig, ty han har smort mig till att frambära ett glädjebud till de fattiga. Han har sänt mig till att förkunna befrielse för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren. (Luk 4:18-19) Det är en av våra missionsbefallningar.

Den nyfikna kyrkan tar också initiativ till att lära sig mer om det som händer mitt ibland oss i samhället. Så samverkar vi med alla goda krafter. Därför är vi en politisk kyrka och hur skulle vi kunna undvika att vara det. Om politik uttyds "det gemensamma livet i staden" så finns det ingen annan väg än att samverka med andra som vill förändra till det goda. Kyrkan har aldrig levt från den värld som vi verkar i och ska inte heller göra det.

Jag är stolt över att tillhöra en demokratisk kyrka med dopet som grund. Vi är en av världens mest demokratiska kyrkor. I kyrkoval får människor välja att vara med och påverka inifrån i vår kyrka. Vi häcklas av en del för att bara 10% röstar. I reella siffror handlar det om 600 000 människor som med sin röst säger: jag vill vara med och påverka beslut och inriktning i vår kyrka. Det är stort. Det enda vi kräver av dem som vill vara med och styra är att de är döpta. Och till de döpta säger vi: Nu är ingen längre jude eller grek, slav eller fri, man eller kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus. (Gal. 28-29) Dopet är det vi kräver. Inte en aktivt uttalad trosbekännelse. Gemenskapen i Jesus Kristus är det vi erbjuder. Väl döpt kan

ingen säga: du får inte vara med. Vi har inga verktyg för att utesluta människor ut vår kyrka. Det är jag allra mest stolt över.

Jag är stolt över att tillhöra en kyrka som lyfter blicken mot världen oh låter den påverka oss. Vi är en liten och naggande god del av den världsvida kyrkan. Vår samhörighet med andra troende hjälper oss att ta intryck och ge avtryck i ord och handling. Vi kan bli ännu bättre på att låta världen tränga sig på för att påverka oss till reflektion och förändring. Vi får god hjälp av vänner från andra länder. Vänner samtalar man med. Vänner ställer man frågor till. Vänner är man nyfiken på. Hur gör ni? Varför tänker ni så? Vad tror ni att vi kan göra tillsammans?

Jag är stolt över att tillhöra en kyrka som lever med centrum och periferi och problematiserar båda. Var centrum och var periferi ligger beror på vem man pratar med. Botkyrka, alldeles här i närheten, hade 4500 invånare när Stockholms stift var ungt. Nu finns nästan 80 000 människor i samma område. Stockholms domkyrkoförsamling hade på 1940-talet 20 000 invånare. Idag är det 4500 människor som bor där. Centrum och periferi förändras utifrån hur många människor som bor, men också utifrån var människor har sina gemenskaper. Gamla Stan i Stockholm är inte ett självklart centrum för hela Stockholm bara för att postnumren börjar där. Skärholmen är ett centrum för många. Rinkeby torg är ett centrum för andra. På samma sätt är det i Angered i Göteborg och i Sofielund i Malmö. Centrum är där man är. Allt annat är periferi.

Jag är stolt över att tillhöra en kyrka där mångfalden är en självklar rikedom. Vi lever med en mångfald av rika och fattiga, kvinnor och män, gamla och unga, etniska svenskar och människor med annan bakgrund, homo-, bi-, trans- och queerpersoner, heterosexuella. Ärkebiskop Desmond Tutu talar om vår identitet som kristen kyrka. Vi är alla medarbetare i Guds rike, säger han, och den sanna jämlikheten spränger gränser. Annars är den inte jämlikhet.

Jag är stolt över att tillhöra en kyrka som talar tydligt om Jesus Kristus. Slut dina ögon en stund och locka fram ett minne av när du själv eller någon annan talade tydligt om Jesus Kristus. Ett gott och livgivande minne.....

Något om identitet

Det finns en sak som bekymrar mig när vi talar om och arbetar med vår identitet. Det är det samtal, den debatt som på senare tid har speglats i Kyrkans Tidning och på en del bloggar. Den tycks dra åt hållet: vi måste arbeta på vår identitet som kyrka. Så långt är jag med. Sedan fortsätter en del debattörer. Vi kan inte göra det om vi ihärdar att tala med människor som ber på ett annat sätt än vi, tilltalar Gud med ett annat namn än vi. Gör vi det så grumlas vår identitet. Och där är jag inte med längre. Tvärtom tror jag att identiteten stärks i mötet med den andre. Jag tvingas i positiv mening att fördjupa min tro, söka mina rötter, fundera över vem jag är och varför jag är lutheran. Identitet formas, inte som ett staket mot andra utan som en större och fördjupad trygghet. Vid

ett kristet studentmöte i USA för trettio år sedan började min identitet bli tydlig. Mitt i detta jättestora möte utlystes möten för metodister, katoliker, ortodoxa och lutheraner. Vad ska det vara bra för, tänkte jag. Och så förstod jag efter en liten stund på lutherskt möte att jag har rötter och en grund.

Ytterligare en identitetsdebatt har förts i det nyss avslutade kyrkomötet. Vi ska inte förväxla den med debatten i Kyrkans Tidning. I några motioner ville man att klippa alla band med det som inte alldeles tydligt heter kyrka. Avbryt samarbetet med EXPO, var rubriken på en motion. Förbjud kyrkans medarbetare att uttala sig i utrikespolitiska frågor, var rubriken på en annan motion. Bägge motionerna avlogs.

Identitetsformande utifrån sådana mönster och handlingar ger mig associationer till den psalm som innehåller raderna: De sitta med dörrarna lyckta, en räddhågad lärjungarund, när Herren oss väntat att finna därute där striderna brinna. Identitet blir till i ett möte. När bilden av mig själv stämmer överens med den bild den andre har av mig. Vi ska självklart delta i identitetssamtalet, men göra det utifrån att den egna fördjupningen bidrar till större öppenhet för den andre och det som vi tillsammans kan forma. Och det finns ingen annan tid att vara kyrka i än den tid som är. Jag ihärdar med att säga det.

Kyrkliga handlingar i en multireligiös kontext

En del av vårt identitetsformande har mynnat i biskopsbrevet Kyrkliga handlingar i en multireligiös kontext. Det kommer förhoppningsvis före jul. Utgångspunkten är att tid har förflutit sedan biskopsbrevet 1992 De kyrkliga handlingarna i mötet med invandrare. Nu möter vi religiös flerspråkighet, överlappande identiteter och krav på individuell utformning av kyrkliga handlingar. I detta är vi folkkyrka som står i dialog med människor.

Ett trossamfund bland många

Vi är en kyrka, ett trossamfund bland många. Lika och olika. Det som förenar oss är att vi ber. Det är stort. När jag var ny biskop fick jag en uppmaning från Sveriges Muslimska råd.: Nu är det dags att samverka och inte enbart föra en teoretisk dialog. Skäggens dialog fanns och finns, men nu och sedan länge sker samverkan i allt som ni gör i församlingarna. Samverkan med alla dem som vill det bästa för de människor som finns på orten. Seminarierna de här dagarna kommer att visa goda exempel på just detta.

Ett annat exempel som är hämtat från precis den plats där vi befinner oss: Det var dagarna efter terrorattacken den 11 september. En av våra präster funderade tillsammans med den muslimska kulturföreningen vad vi skulle göra. Be kunde vi och umgås kunde vi och gå kunde vi. Så allt detta gjorde vi. Präst och imam sida vid sida på alla gångarna här mellan husen. För att visa att vi var vänner och att ingen terrorattack skulle få ändra på det. Imamen var en och fick gå ganska långa sträckor, medan vi präster var flera och kunde bytas av.

För oss var den handlingen ett led i att vara en relevant folkkyrka. Ett sätt att leva nära den Gud som är nåd och barmhärtighet. Ett sätt att med Martin Luther "be för alla överallt".

Nu ska vi fortsätta möta en morgondag

Vi ska fortsätta göra det som vi hela tiden gör:

- Genom att i alla sammanhang tala tydligt om Jesus Kristus.
- Genom att i alla sammanhang vara nyfikna på vår omvärld – den som vi alla lever i.
- Genom att i alla sammanhang vara stolta över kyrkan – den som vi lever och verkar i.
- Genom att i alla sammanhang veta att det är vi som kan omforma kyrkan.
- Genom att i alla sammanhang utsätta oss för möjligheten att Gud överraskar.
- Genom att inte i något sammanhang göra skillnad på människor.

Framtiden bor hos oss – inte långt där framme. Den finns redan. Det vet vi.
Och Gud möter oss framifrån. Amen

**Eva Brunne
biskop**

